

УКРАЇНЦІ НА АПЕННІНСЬКОМУ ТА ПІРЕНЕЙСЬКОМУ ПІВОСТРОВАХ (РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ ОКСАНИ ГОДОВАНСЬКОЇ «НОВІТНЯ УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА: ТРУДОВІ МІГРАНТИ В ІТАЛІЇ, ІСПАНІЇ ТА ПОРТУГАЛІЇ». – ЛЬВІВ, 2011)

Наше сьогодні характеризується пануванням ринкових відносин, які поширюються не лише на економічну, але й на політичну і навіть наукову сфери. У науковій сфері існує потужна конкуренція між науковими інституціями, окремими науковцями і науковими дисциплінами. Останнім часом етнологи у своїх публікаціях, і більшою мірою – в інтернет-просторі (на інтернет-форумах, в блогах, на Facebook), обговорюють таке питання, як підвищення конкурентоспроможності етнології як науки. Один із способів це здійснити – модернізувати предмет дослідження, а також науковий інструментарій. Для того, щоб етнологія не стала карликовою наукою виключно про традиційну культуру обмеженого історичного періоду, а була конкурентоздатною наукою, якою цікавитиметься молодь і яка може принести користь суспільству не лише емпірикою, а й аналітикою, треба розпочати експансію на нові теми. Передусім це стосується вивчення актуальних проблем сучасності. Великим позитивом у цьому напрямі є, зокрема, створення відділу етнології сучасності в Інституті народознавства НАН України.

Однією з тем, де сучасна етнологія може успішно застосовувати свій дослідницький інструментарій, є нинішні етнічні процеси, пов'язані з масовою еміграцією українців за кордон. Незважаючи на те, що цю проблематику вважають «своєю» передусім соціологи і політологи, етнологи також поступово включають її у свій дослідницький арсенал.

Яскравим свідченням цього є книга Оксани Годованської «Новітня українська діаспора: трудові мігранти в Італії, Іспанії та Португалії».

Джерельною базою для дослідження стали «свіжі» матеріали з життя українців у названих вище країнах. Це власні інтерв'ю авторки та результати анкетування, здійсненого нею, а також польові матеріали інших авторів, аналітичні та статистичні матеріали організацій, які безпосередньо займаються правами трудових мігрантів та допомагають їм, сучасна преса, електронні ресурси тощо. Теоретичною базою для дослідження послужила добротна спадщина українських дослідників, яка розкриває історію української міграції різних хвиль.

Дослідниці вдалося, спираючись на ці мате-

ріали, розглянути новітні українські діаспори в Португалії, Іспанії та Італії на фоні історії українських міграційних рухів. Безперечним плюсом роботи є те, що авторка класифікувала наявну в неї інформацію щодо сучасного стану українських громад у названих країнах. Причому у праці представлена специфіка і своєрідність формування та життя різних локальних спільнот. Ще однією позитивною рисою роботи є те, що українські трудові мігранти розглядаються не ізольовано, а на фоні інших етнічних спільнот європейських країн: філіппінців, арабів та ін. Це надає роботі цікавого багатокультурного контексту.

Головною ж перевагою роботи є її новизна. Практично Оксана Годованська є одним із «першопрохідців» у новій нерозробленій тематиці. Напевно, з цим і пов'язані деякі недоліки роботи, передусім нерівномірність висвітлення окремих локальностей і громад, що пояснюється браком фактичного матеріалу, передусім польового. Часом неузгоджені статистичні і фактичні дані, отримані з різних джерел, відчувається брак свідчень етнокультурного спрямування, яке є центральним саме для етнологічного дослідження, що зміщує «жанр» дослідження від власне етнологічного до класично історичного.

Загалом ці недоліки не можуть у жодному разі применшити значення наукового дослідження Оксани Годованської. Монографія «Новітня українська діаспора: трудові мігранти в Італії, Іспанії та Португалії» є своєчасною. Вона має велике практичне значення завдяки високій інформативності з проблематики, яка є надзвичайно актуальною сьогодні. Ця книга може сприйматися як своєрідний докладний довідник не лише для етнологів, але й для соціологів, істориків, політологів, політиків, державних службовців. Матеріали монографії також можуть бути використані викладачами та студентами гуманітарних вишів України для забезпечення повноцінного навчального процесу в галузі історії, етнології, діаспорознавства тощо.

Марина ГРИМИЧ

доктор історичних наук, професор,
завідувач відділу міжнародного
менеджменту українознавства ННДІУВІ